

31.1.2024

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Viite: VN/33315/2023-MMM-1

Asia Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö, Hallituksen esitysluonnos laiksi eläinlääkintähuoltolain muuttamisesta

Ympäristöterveys Pirteva kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto otsikon mukaisessa asiassa.

Yleisesti esitetyt muutokset tukevat ympärivuorokautisen eläinlääkäriavun saatavuutta ja järjestämistä Suomessa ja mahdollistavat alueellisten erojen huomioimista paremmin, kun esimerkiksi yhtiöittämisvelvoite järjestämisvastuun ulkopuolisisten palveluiden osalta on poistettu. On erittäin hyvä ja tärkeää, että kunnan järjestämisvastuulle kuuluvien palveluiden määrittelyssä on yksityisen palveluntarjonnan ohella myös huomioitu toinen, kokonaisuuden määrittämisen kannalta oleellinen kriteeri. Kunnallinen eläinlääkäripalvelu on elintarviketuotantoeläinten ja kansanterveyden kannalta välttämätön ja vaatii toimiakseen riittävän kokonaisuuden, jolla lain mukaisista velvoitteista pystytään huolehtimaan.

Ympäristöterveys Pirteva on kuuden kunnan muodostama yhteistoiminta-alue Pirkanmaalla, Tampereen kaupunkiseudulla ja sen ympäristössä. Yksityistä eläinlääkäripalvelua seura- ja harrastuseläimille on tarjolla erityisesti toimialueen keskiosissa ja niiden läheisyydessä päiväaikaan. Pieneläinten päivystysaikainen palvelu on toteutettu ostopalveluna jo useita vuosia. Alueella on kuitenkin myös elintarviketuotantoeläimiä, joille kunnallinen, ympärivuorokautinen eläinlääkäripalvelu on välttämätön. Lisäksi Pirtevan toimialueella on runsaasti hevosia ja hevostaloutta, jolle yksityistä palveluntarjontaa on vähäisemmin ja lähinnä päiväaikaan. Pirtevan kunnaneläinlääkäriin vastaanotolla on tarjottu peruspalvelua myös pienikokoisille seura- ja

harrastuseläimille. Ympäristöterveys Pirtevilla on alueellaan kolme eläinlääkäriin vastaanottoa, jotka ovat varustelultaan perustasoisia, eikä esitetyn lain 8 §:n ylittävää palvelua juurikaan ole kunnan eläinlääkäripalveluna tarjottu aiemminkaan. Eläinlääkärien määrä ja kokonaisuuden mitoitus on Pirtevässä tähänkin saakka toteutettu vain siinä minimilaajuudessa, jolla ympärivuorokautinen palvelu elintarviketuotantoeläimille on pystytty järjestämään. Nykyisellä kunnaneläinlääkärijärjestelmällä kokonaisuutta määriteltäessä on huomioitava paitsi jo nykyisellään erittäin suuren työsidonnaisuuden hallinta, myös työn mielekkyys ja ammattitaidon säilyttäminen. Työvoiman saatavuus ja edellä mainitut seikat edellyttävät kohtuullisen työsidonnaisuuden ohella riittävää määrää myös ei-kiireellisiä potilaita, jotta lain mukaisista minimivelvoitteista pystytään huolehtimaan asianmukaisesti. Eläinlääkärien saatavuus on jo nykyisellään huono ja eläinlääkäripulan on ennustettu pahenevan jatkossa erityisesti kuntasektorilla. Työvoiman saatavuuden varmistamiseksi on Pirtevässä tehty jo useita erilaisia toimenpiteitä. Kunnaneläinlääkäriin praktiikkatyön laadullinen ja määrällinen laajuus on kuitenkin työvoiman pysyvyyden, sijaisten saamisen ja ammattitaidon säilymisen kannalta oleellinen tekijä, eikä sitä voida jättää huomiotta järjestysvastuuseen sisällytettävän palvelun laajuutta arvioitaessa. Pelkkä elintarviketuotantoeläinten hoito ei takaa riittävän ammattitaidon säilymistä etenkin tilanteessa, jossa potilasmäärä ei ole riittävän suuri. Päivystysalueen kokoa ei myöskään voi suurentaa vaarantamatta merkittävästi palvelun saatavuutta kohtuullisessa ajassa. Alueiden koossa on huomioitava eläintilojen sijainnin ja määrän ohella maantieteelliset seikat, kuten suuret järvet ja alueen tiestö.

Pirteva pyytää harkitsemaan myös lain suunnitellun voimaantumisen siirtämistä myöhemmäksi, jotta kunnilla on aikaa valmistautua ja suunnitella muutosta ja jotta kunnalliset yksiköt saavat ohjeistusta riittävän ajoissa. Järjestelyvastuun laajuuden alueelliseen suunnitteluun, päätöksentekoon ja muutosten toteuttamiseen kunnissa tarvitaan riittävästi aikaa. Kunnat tarvitsevat suunnittelua ja toteutusta varten ohjeistusta ja tietoa. Markkinaehtoisien hinnan määrittelyn tulisi tapahtua yhtenevällä tavalla. Alueen yksityisen palveluntarjoajan laajuuden selvittäminen on hankalaa ja tähän toivotaan sekä ohjeistusta, että mahdollisesti myös tahoja, joka voisi koota tietoa kuntia varten. Kokemuksen perusteella jo alueella toimivia eläinlääkäriasemia on ollut vaikea selvittää. Yritysten kotipaikkakunta on usein muualla kuin sen toimipisteet, eikä aluehallintovirastostakaan pyydettyä ole saatu alueella toimivista eläinlääkäriasemista ajantasaista tietoa. Alan yritykset ovat myös hyvin erilaisia ja eri kokoisia ja niiden aukioloajat ja tarjoaman palvelun laajuus vaihtelee merkittävästi. Moni pienempi eläinlääkäriasema on esimerkiksi avoinna vain rajallisesti ja

usein loma-aikoina kokonaan suljettuna ja siten ajallinen vaihtelu todellisessa palvelun saatavuudessa on suuri. Kunnan on suunniteltava toimintaansa pidemmällä aikajänteellä, eikä sen muuttaminen tapahdu nopeasti ja joustavasti aina markkinatilanteen muuttuessa. Kokemuksen perusteella myös tällä kaupunkiseudulla on seura- ja harrastuseläimille ajoittain ollut ajanvarausaikoja saatavilla vasta eläimen hyvinvoinnin kannalta liian pitkillä viiveillä huolimatta siitä, että alueella on yksityistä palveluntarjontaa melko runsaasti. Yksityisten toimijoiden kannalta olisi tarkoituksenmukaista, että palvelun laajuutta koskevia tietoja pyydetäisiin niiltä yhdenmukaisesti ja vain kertaalleen, eikä kaikkien lähialueen yhteistoiminta-alueiden toimesta erikseen.

Koska yksi tärkeä kunnaneläinlääkärijärjestelmän olemassaolon peruste on kansanterveydellinen näkökulma, tulisi myös loishäädöt ja rokotukset (rabies) sisältyä kunnan järjestämistä vastuulle kuuluvaan palveluun. Niiden toteuttaminen virkatyönä on tarpeellista paitsi yleisen terveystilanteen ylläpitämiseksi, myös jotta esimerkiksi laittomasti maahan tuotujen eläinten mahdollisesti puuttuvat rokotukset ja loishäädöt saadaan toteutettua nopeasti ja luotettavasti.

Pirkkalassa 31.1.2024

Maria Wahlfors

ympäristöterveyspäällikkö, ELL

Pirkkalan kunta

Ympäristöterveys Pirteva

